

Оцінка ознак молочної продуктивності корів українських молочних порід за популяційно-генетичними параметрами

Д. О. Бардаш

d.bardash@ukr.net

Сумський Національний аграрний університет,
м. Суми, Україна

Дослідження з оцінки популяційно-генетичних параметрів ознак молочної продуктивності корів проведені на поголів'ї української червоно-рябої молочної породи, що належать підприємству ТОВ «Млинівський комплекс» Роменської філії Сумської обл. та української чорно-рябої молочної породи з племінного заводу ПП «Буринське» Підліснівського відділення Сумського р-ну. Досліджували успадковуваність, кореляційну мінливість та повторюваність надою, вмісту жиру і загального виходу молочного жиру.

Успадковуваність селекційних ознак визначали за показником сили впливу батька на їхній розвиток у папів-сибсів в однофакторному дисперсійному комплексі. Опрацювання експериментальних даних проводили за формулами, наведеними Е. К. Меркур'євой (1970) з обрахуванням їх на ПК з використанням програмного забезпечення.

Коефіцієнти успадковуваності ознак, які характеризують молочну продуктивність корів, відрізняються певною мінливістю залежно від оцінюваної лактації та породи, але в усіх випадках вірогідні за різного ступеня критерію Фішера. Надій, вміст жиру в молоці та загальний вихід молочного жиру майже однаковою мірою детермінуються генотипом тварин з незначною різницею у межах лактацій. Величини коефіцієнтів успадковуваності надою за враховані лактації корів української червоно-рябої молочної породи ТОВ «Млинівський комплекс» показують, що цей показник на 21,5–28,5% залежить від спадкових чинників і, відповідно, на 71,5–78,5% — від паратипових. У стаді з розведення української чорно-рябої молочної породи племінного заводу ПП «Буринське» коефіцієнти успадковуваності надою дещо нижчі ($h^2 = 0,184\text{--}0,224$). Вміст жиру в молоці відрізняється порівняно з величиною надою істотно вищими коефіцієнтами успадковуваності незалежно від лактації та породи з мінливістю 0,341–0,405.

Оцінка співвідносної мінливості між рівнем надою та вмістом жиру засвідчила наявну закономірність, яка полягає у від'ємній кореляції між цими показниками. Кореляція між надоєм і вмістом жиру в молоці корів української червоно-рябої молочної породи підприємства ТОВ «Млинівський комплекс» становила у межах від $-0,081$ до $-0,192$, а української чорно-рябої молочної породи підконтрольного господарства — племінного заводу ПП «Буринське» була не менш варіативною у межах врахованих лактацій і становила від $-0,10$ до $-0,183$.

За результатами досліджень вікової повторюваності ознак молочної продуктивності між першою та другою, третьою, четвертою і вищою лактаціями корів молочних порід підконтрольних стад встановлені різні за мінливістю коефіцієнти повторюваності за всіма врахованими показниками з високими ступенями вірогідності. Достатньо високі та вірогідні коефіцієнти повторюваності надою і виходу молочного жиру між першою та другою лактаціями у стаді ТОВ «Млинівський комплекс» (0,433 і 0,455) та ПП «Буринське» (0,391 і 0,505) вказує на можливість ефективного добору корів за цими важливими продуктивними ознаками уже за даними першої лактації. Порівняльний аналіз рівня показників вікової повторюваності за оцінкою кореляцій за надоєм у підконтрольних стадах між першою та третьою (0,262 і 0,275) і першою-четвертою (0,183 і 0,197) лактаціями свідчить про поступове зменшення коефіцієнта повторюваності з кожним наступним віддаленням від першої лактації.

Виявлений характер успадковуваності ознак молочної продуктивності корів підконтрольних господарств дає підстави очікувати вищу ефективність масової селекції з перевагою ознак вмісту та виходу молочного жиру в молоці.